

прикореневих листках першого року розвитку протягом вегетації їх вміст становив 1,5–2 %.

Більший вміст флавоноїдів виявлено в окремих органах рослин другого року розвитку. У результаті кількісного визначення флавоноїдів у надземних органах валеріани протягом вегетаційного періоду найменше їх містилося в стеблах нижнього (0,07–0,15 %), середнього (0,17–0,67 %) і верхнього (0,49–0,94 %) ярусу.

Більше флавоноїдів містилося в листках нижнього (1,27–2,13 %), середнього (1,48–2,45 %) і верхнього (1,57–2,91 %) ярусу. Найбільший вміст флавоноїдів визначено в квітках (в залежності від місця збору – 3–4,5 %).

Отже, траву валеріани лікарської можна використовувати (в бузинолистої і в. вузьколистої) для розробки стандартизованого лікарського засобу.

ФІТОХІМІЧНЕ ВИВЧЕННЯ КАРОТИНОЇДІВ У ЛИСТІ PLANTAGO MEDIA L. ФЛОРИ УКРАЇНИ

Т. В. Хортецька

Запорізький державний медичний університет

khorttaya@gmail.com

Живі організми не здатні синтезувати каротиноїди, та постійно поповнюють їх нестачу надходженням з рослинною їжею. Каротиноїди виявляють виражену протизапальну, ранозагоюючу, регулюючу обмін речовин, фотопротекторну та антиоксидантну дію. В останні роки встановлено, що ці сполуки запобігають розвитку раку.

Метою роботи було фітохімічне вивчення каротиноїдів у листі *Plantago media* L. флори України. Рослинну сировину було заготовлено у вегетаційний період (червень – вересень) у різних регіонах України.

Методом ТШХ на пластинках «Sorbfil АФ-А» у системі петролейний ефір – бензол – етанол (10:10:80) у ЛРС *Plantago media* L. були ідентифіковані речовини, які мали коричневе забарвлення в УФ-світлі.

Кількісне визначення вмісту суми каротиноїдів у листі *Plantago media* L. у перерахунку на β -каротин проводили методом спектрофотометрії на спектрофотометрі Specord-200 Analytic Jena UV-vis при довжини хвилі 450 нм у кюветі з товщиною шару 10 мм. В якості розчину порівняння для визначення оптичної густини застосовували ефір петролейний.

Каротиноїди накопичуються в найбільшій ступені під час цвітіння від $31,66 \pm 3,11$ мг % до $36,28 \pm 3,55$ мг %. У період плодоношення спостерігали суттєве зниження накопичення речовин до $15,89 \pm 1,52$ мг %.

Отже, місце зростання досліджуваної рослинної сировини не має суттєвого впливу на вміст досліджуваних речовин.

Біологічно активні каротиноїди в листі *Plantago media* L. виявляють виражену біологічну дію на систему кровотворення та протизапальну активність комплексних фітопрепаратів при внутрішньому застосуванні.